

INFORMACIJA O USPOSTAVLJANJU JEDINSTVENE KONTAKT TAČKE (JKT)

Postepeno se prilagođavajući budućem članstvu i funkcionisanju na unutrašnjem tržištu EU (uključujući i Norvešku, Island i Lihtenštajn kroz Evropski ekonomski prostor - EEP), Crna Gora ima obavezu da ispuni sve uslove za punu primjenu Direktive 2006/123/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 12. decembra 2006. godine o uslugama na unutrašnjem tržištu (u daljem tekstu: Direktiva o uslugama) do dana pristupanja Evropskoj uniji. Direktiva o uslugama je predmet Poglavlja 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga i predstavlja jedan od najvećih izazova za implementaciju, imajući u vidu njen horizontalan opseg.

Direktiva o uslugama reguliše sve usluge, osim one koje su eksplicitno isključene iz njenog obuhvata. Njom se stvara obaveza olakšavanja administrativnih postupaka, obezbjeđuje veća transparentnost kroz osnivanje Jedinственe kontakt tačke za usluge (JKT za usluge) i definiše lista zahtjeva koji se ne smiju primjenjivati prilikom osnivanja preduzeća, kao ni prilikom prekograničnog pružanja usluga. Ista definiše i administrativnu saradnju između nadležnih organa kroz Informatički sistem unutrašnjeg tržišta (IMI sistem) i potrebu definisanja nacionalnog IMI koordinatora.

Najznačajniji ekonomski benefiti implementacije Direktive o uslugama između ostalog obuhvataju:

- lakši pristup tržištu novim preduzetnicima,
- podsticaj (samo) zapošljavanju i prekograničnoj mobilnosti profesionalaca,
- prilika za ostvarivanje prihoda,
- kvalitet i inovativnost usluga, kao i
- doprinos većem privrednom rastu.

Radi lakše dostupnosti svih informacija koje su potrebne zainteresovanim subjektima za obavljanje uslužne djelatnosti, kao i pojednostavljenja postupaka i formalnosti, uključujući mogućnost da se postupci i formalnosti obavljaju na daljinu (elektronskim putem) u svim državama članicama Evropske unije uspostavljene su jedinstvene kontakt tačke (eng. points of single contact). Praksa je (i obaveza prema Direktivi o uslugama) da se u svakoj državi uspostavi jedna jedinstvena kontakt tačka (JKT), dok neke države imaju više jedinstvenih kontakt tačaka. One su povezane u mrežu Jedinственih kontakt tačaka Evrope (engl. EUGO Network). Sloboda pružanja usluga primjenjuje se na sve usluge koje se obično obavljaju uz naknadu. Poštujući principe slobode pružanja usluga, fizičko ili pravno lice koje pruža uslugu može u tu svrhu privremeno obavljati svoju djelatnost u EU državi članici u kojoj se usluga pruža i to pod istim uslovima koje ta država propisuje za svoje državljane, bez obaveze osnivanja posebnog pravnog subjekta u toj državi.

U kontekstu Direktive o uslugama, predviđeno je da JKT za usluge bude sačinjena od tri komponente:

1. Regulatorne informacije o pokretanju poslovanja, slobodi (prekograničnog) pružanja usluga i nizu sektorskih propisa za dobijanje licenci za pojedine uslužne djelatnosti i regulisane profesije. Regulatorne informacije podrazumijevaju listu svih procedura koje su propisane na nacionalnom i/ili lokalnom nivou. Pored navedenog, ovaj segment obuhvata i druge regulatorne informacije o propisima za obavljanje i prestanak privredne djelatnosti. Kako bi se osigurala transparentnost informacija za (potencijalne) pružaoce usluga, odnosno preduzetnike, važno je da iste budu dostupne na jasan i debirokratizovan način, odnosno napisane jednostavnim jezikom, kao i da struktura sadržaja bude ujedinjena i koncizna.
2. Mogućnost elektronskog podnošenja zahtjeva za dobijanje odobrenja, odnosno licenci za pojedine uslužne djelatnosti i regulisane profesije, podrazumijeva pokretanje sveobuhvatnog procesa digitalizacije. Svaka nadležna institucija, u narednom periodu, treba da planira digitalizaciju procedura i postupaka.
3. Kontaktna podrška na jednom mjestu putem e-pošte i telefona kako bi (potencijalni) pružaoци usluga i preduzetnici mogli dobiti sve informacije, bez potrebe kontaktiranja više različitih institucija. JKT za usluge treba uspostavljati okvir kojim se omogućava dobijanje objedinjenih odgovora svih institucija na pitanja vezano za osnivanje preduzeća i pružanja usluga u kontekstu Direktive o uslugama.

Pravni osnov za uspostavljanje JKT za usluge sadržan je u Zakonu o uslugama, član 8 („Sl. list CG", broj 71/17), kojim se utvrđuje njeno funkcionisanje putem internet stranice, na kojoj se na dva jezika (crnogorskom i engleskom), svim zainteresovanim licima pružaju informacije o postupcima i uslovima za pristup ili pružanje usluga u Crnoj Gori. Navedenim zakonom je takođe propisano, da informacije moraju biti jasne, nedvosmislene, lako dostupne i redovno ažurirane. Nadležnim organima se utvrđuje obaveza da obezbijede da pružaoци usluga, bilo putem JKT ili kod nadležnog organa, dobijaju potrebne obrasce i odgovarajuću dokumentaciju, kao i da obavljaju sve radnje, koje se odnose na sprovođenje postupka, kao i druge radnje potrebne za dobijanje odobrenja za pristup ili pružanje usluga.

Način saradnje, razmjene informacija i obaveze svih nadležnih resora po ovom pitanju je propisana Uredbom o načinu saradnje i razmjeni informacija između nadležnih organa radi pristupa ili pružanja usluga, koja je objavljena u "Sl. listu Crne Gore", br. 085/23 od 15. septembra 2023.

U skladu sa navedenim, Ministarstvo ekonomskog razvoja je posredstvom projekta „Povećanje kapaciteta institucija za harmonizaciju i implementaciju pravne tekovine EU u području konkurentnosti i inovacija“ (IPA/2022/433-729), koji se finansira iz Akcijskog programa „Unaprijeđenje konkurentnosti i inovacija u privatnom sektoru – IPA 2020“

dobilo podršku za sprovođenje aktivnosti na uspostavljanju JKT za usluge. Projekat je počeo u junu 2022. godine sa periodom trajanja do marta 2025. godine.

Shodno navedenom, a u skladu sa obavezama koje proizilaze iz Pregovaračkog poglavlja 3 vezano za slobodu pružanja usluga, **uspostavljena je jedinstvena kontakt tačka i JKT portal je u potpunosti operativan od 25. juna 2024. (www.psc.gov.me)**.

Crnogorski JKT je elektronski, informacioni i komunikacioni servis, posredstvom kojega se pružaju i razmjenjuju informacije o postupcima, uslovima i zahtjevima za pristup i pružanje usluga zainteresovanim licima. Portal sadrži korisne informacije o uslovima za registraciju biznisa i poslovanje, obavljanje uslužnih djelatnosti i profesija, poslovanje stranaca, kao i poslovanje u drugim državama Evropske unije (EUGO mreža). Cilj JKT-a je olakšati pokretanje poslovanja i pristup tržištu usluga u Crnoj Gori. Time se doprinosi stvaranju transparentnijeg i konkurentnijeg poslovnog okruženja. Crnogorska JKT za usluge služi crnogorskim pravnim i fizičkim licima, a nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i pravnim i fizičkim licima koja imaju sjedište ili prebivalište na teritoriji država EEP.

U cilju uspostavljanja adekvatnog mehanizma za sprovođenje aktivnosti prilikom uspostavljanja JKT za usluge, Ministarstvo ekonomskog razvoja je uspostavilo Evidenciju ovlašćenih službenika koja podrazumijeva imenovanje kontakt osoba ispred institucija nadležnih za usluge i regulisane profesije, a koja broji preko 60 kontakt osoba. U cilju prikupljanja svih relevantnih informacija za efikasno funkcionisanje JKT portala, Ministarstvo ekonomskog razvoja je zajedno sa projektnim timom, a u saradnji sa nadležnim institucijama intezivno radilo na prikupljanju sektorskih i opštih informacija. U cilju efikasnog i dugoročno održivog procesa budućeg održavanja JKT-a, kreiran je i definisan sadržaj za online obrasce za unošenje sektorskih informacija i online obrasca za unošenje opštih informacija.

U okviru projekta održana je Konferencija, kao i više obuka, na kojima su učesnici imali priliku da uz ekspertsku podršku pristupe detaljnoj analizi sektorskih informacija koje su pripremili i da dobiju praktične smjernice.